sisemisel tegevusel püsiv õiguslik alus kindlas korras maksmapandud šraagi näol. Vanad, keskajast põlvnevad ja reformatsiooni-ajajärgul muudetud šraagid olid venelaste võimutsemise ajal jäljetult kaduma läinud. Tuli teotseda ajutiste korralduste alusel, mis olid koostatud vanade šraagide järgi, niipalju kui neid peast mäletati. Raad, kes säärasest olukorrast endale kasu sai, ei püüdnud asjaga rutata: ta ei kinnitanud Stefan Bathory ajal kokkuseatud Väikese Gildi šraagi ega teinud Suure Gildi pealekäimistest hoolimata midagi selleks, et viimane endale uue šraagi saaks. Väike Gild võttis oma šraagi esialgselt siiski tarvitusele. Selle eeskujul seadis ka Suur Gild a. 1628 endale ajutise põhikirja kokku, Väikese Gildi šraagist lihtsalt mittekohased osad välja jättes. Asja lõplikku lahendamist takistasid kaua ägedad tülid, mis olid lahti puhkenud rae ja gildide vahel eeskätt linna-arvete kontrollimise pärast. Et ära hoida kindralkuberneri poolt määratud erikomisjoni vahelesegamist, leppisid tülitsejad pooled a. 1642 omavahel kokku. 1642. a. „Vergleich" kinnitab 1593. a. kokkuleppe, mille järgi raad kinnitab gildide vanemad gildide poolt ettepandud kandidaatidest (kusjuures iga vaba koha jaoks kaks kandidaat, tuleb ette panna). Peale selle lubab raad mõlemaid gilde „bei ihren ordnungeni innungen, guten alten gebräuchen und gewohnheiten, so mit den Rigischen concordiren, jederzeit allermüglichkeit nach zu manutiren und zu schützen". Peagi puhkevad aga tülid uue hooga lahti. Juba järgmisel aastal valivad gildid endale vanemad ise ja rikuvad sellega kokkulepet. Lõpuks kinnitab raad uued vanemad siiski ametisse tingimusega, et nad rae vastu sõnakuulelikud oleksid, tema vastu ei intrigeeriks ja kõigist salasepitsusist otsekohe teataksid. 1645. a. kordub sama lugu Väikeses Gildis. Ka siin kinnitab raad seadusevastaselt valitud vanema ametisse, selle järgi kui Väikese Gildi oldermann oli vabandanud, et eksitus tekkinud „unustuse tõttu". Et seesugused lood a. 1650 ja hiljeminigi ette tulid ja ikka valitud vanemate kinnitamisega lõppesid, see näitab gildide tähtsuse tõusu ja rae jõuetust vanade, ajast läinud kokkulepete teostamiseks muutunud jõu-vahekordade juures.

Igatsedes kindlamat alust oma tegevusele muretses Suur Gild a. 1643 salaja Riia Suure Gildi šraagi ja hakkas oma sise-elus selle järgi käima. Pahandatud raad nõudis uut põhikirja endale tutvumiseks. Alles suurte pealekäimiste ja ähvarduste järgi andis Suur Gild uue šraagi raele välja. Järgnevail aastail koostas ta aga mõlemast põhikirjast — Väikeselt Gildilt laenatud šraagist ja Riia Suure Gildi šraagist — välja minnes uue šraagi kava ja esitas selle a. 1646 raele kinnitamiseks. Kuid jällegi takistas terav vahekord rae ja Suure Gildi vahel asja lõplikku otsustamist. Alles siis, kui Suure Gildi esindajad šraagi kava tagasi hakkasid nõudma ja selle tahtsid kindralkubernerile kinnitamiseks esitada, asus raad lõpuks asja juurde. Ta võttis kavas mõningad muudatused ette, millega ka gildi esindajad ühinesid. Kuigi rae poolt enam takistusi ei tehtud uue šraagi maksmapanekuks, esitas gild šraagi siiski kindralkubernerile ja palus selle kinnitada. Hoolimata sellest, et šraagide kinnitamine Tartus maksva Riia õiguse järgi juba vanast ajast peale oli kuulunud rae kompetentsi, tuli kindralkuberner Oxenstierna Suure Gildi palvele siiski vastu ja kinnitas 2. III. 1647. a. esitatud eelnõu. Raad pidas säärast vahelesegamist jämedaks õiguse rikkumiseks. Ka näis Suur Gild seisukohale asuvat, nagu ei vajaks uus šraag nüüd enam üldse kinnitamist rae poolt. Raad nõudis aga šraagi endale läbivaatamiseks ega lubanud oldermanni enne, kui seda pole tehtud, gildi üldkoosolekut kokku kutsuda. Suure Gildi oldermann ja vanemad seletasid jälle, et nad ainult üldkoosoleku loaga võivad šraagi käest ära anda.

Tartu, lk. 65